

รายชาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 16 NUMBER 7

FEBRUARY 22, 1985

ทริคิโนสิส - พะเยา	77
โรคตาแดงจากไวรัส-ร้อยเอ็ด	80
โรคพิษสุนัขบ้าในผู้ป่วยที่ได้รับ	
การป้องกันด้วยซีรัมและวัคซีน	85
สถานการณ์โรค	87

การสอบสวนโรค

ทริคิโนสิส - พะเยา

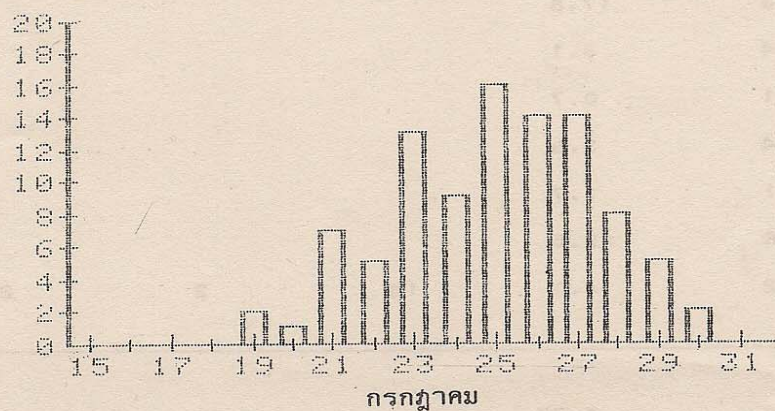
Trichinosis - Phayao

ระหว่างวันที่ 19 - 30 กรกฎาคม 2527 ได้เกิดการระบาดของโรคทริคิโนสิสขึ้น
ในเขตสุขภาพใน 2 ตำบล ในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบผู้ป่วยรวม 96 ราย
ไม่มีผู้เสียชีวิต การสอบสวนโรคบ่งชี้ว่าเนื้อหมูที่ชำแหละขายในตลาดสดน่าจะเป็นสาเหตุของ
การระบาดครั้งนี้

รูปที่ 1 ผู้ป่วยโรคทริคิโนสิส อำเภอดอกคำใต้

จังหวัดพะเยา 19 - 30 กรกฎาคม 2527

จำนวนผู้ป่วย



ถือว่าผู้ป่วยด้วยโรคทริคิโนสิส เมื่อมีอาการอย่างน้อย 2 อย่างใน 1) หรือ 1 อย่างใน 1) ร่วมกับ 2 อย่างใน 2) คือ 1) ไข้, บวมที่หน้า, ปวดกล้ามเนื้อ 2) ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย, คลื่นไส้, อาเจียน, ไอ, อุจจาระร่วง ในช่วงตั้งแต่เดือนกรกฎาคมเป็นต้นมา ในช่วงเวลาดังกล่าวพบผู้ป่วยรวม 96 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต เป็นชาย 45 ราย หญิง 51 ราย อายุตั้งแต่ 13 - 78 ปี (เฉลี่ย 39 ปี) ผู้ป่วยกระจายอยู่ในทุกกลุ่มอาชีพ ทั้งชาวนา แม่บ้าน นักเรียน ข้าราชการ พ่อค้าและพระภิกษุ

ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยในยันที่ 19 กรกฎาคม 2527 หลังจากนั้นจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนสูงสุดในวันที่ 25 กรกฎาคม หลังจากนั้นจำนวนผู้ป่วยลดลงจนกระทั่งหลังวันที่ 30 กรกฎาคม แล้วไม่มีผู้ป่วยเกิดขึ้นอีก (รูปที่ 1) ทั้ง 96 ราย กระจายอยู่ใน 14 หมู่บ้านในสองตำบล คือ ตำบลดอนศรีชุมและดอกคำใต้ อัตราป่วยจะสูงมากในหมู่ที่ 12 และ 5 ตำบลดอนศรีชุม และหมู่ที่ 1 ตำบลดอกคำใต้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผู้ป่วยโรคทริคิโนสิส ตำบลดอกคำใต้ และตำบลดอนศรีชุม อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 19 - 30 กรกฎาคม 2527

ตำบลดอนศรีชุม			ตำบลดอกคำใต้		
หมู่ที่	จำนวนผู้ป่วย	อัตราป่วยต่อพันประชากร	หมู่ที่	จำนวนผู้ป่วย	อัตราป่วยต่อพันประชากร
1	5	3.5	1	17	17.9
2	4	7.2	2	15	9.1
3	4	4.5	3	7	4.8
5	13	17.8			
7	4	3.1			
8	1	0.7			
9	4	3.8			
11	1	1.7			
12	16	32.5			
14	2	4.0	14	2	2.4
รวม	54	4.75		41	2.84

อาการป่วยของผู้ป่วยประกอบด้วย บวมท่อน้ำ 91 ราย (94.7%) บวมท่อน้ำเมเนอ
88 ราย (91.6%) ใช้ 87 ราย (90.0%) อ่อนเพลีย 90 ราย (93.7%) ปวดศีรษะ
83 ราย (86.4%) อาเจียน 20 ราย (20.8%) ไอ 15 ราย (15.6%) คลื่นไส้ 13 ราย
(14.7%) อุจจาระร่วง 12 ราย (12.5%) และเลือดออกใต้เยื่อตา 9 ราย (9.3%) ทั้ง
96 ราย ไปรับการรักษาตามคลินิก 30 ราย (31.5%) โรงพยาบาล 13 ราย (13.5%)
โรงพยาบาลและคลินิก 5 ราย (5.2%) สถานีนามัย 3 ราย (3.1%) และรักษาตัวเอง
ที่บ้านถึง 41 ราย (42.7%)

ได้เจาะเลือดผู้ป่วยรวม 78 ราย ส่งตรวจร้อยละของเม็ดเลือดขาวชนิด
eosinophil พบว่าส่วนใหญ่สูงกว่าปกติ (ตั้งแต่ 0 - 59% เฉลี่ย 25%) การตรวจชิ้นเนื้อ
จากกล้ามเนื้อของผู้ป่วย 4 ราย พบพยาธิ *Trichinella spiralis* 3 ราย ผู้ป่วย 21 ราย
ได้รับการเจาะเลือดตรวจหาระดับแอนติบอดีต่อพยาธิตัวนี้ 5 สัปดาห์ หลังจากมีอาการป่วยด้วย
วิธี Indirect hemagglutination assay (IHA) และ Counter
immunoelectrophoresis (CIEP) พบว่าให้ผลบวกถึง 16 ราย (76.2% ถือว่าให้ผลบวก
เมื่อระดับแอนติบอดีมากกว่าหรือเท่ากับ 1:512)

ผู้ป่วยทั้ง 96 ราย ไม่มีประวัติกินเนื้อสัตว์ป่าชนิดใด ๆ ในระยะ 6 สัปดาห์ก่อน
เริ่มป่วย ทุกรายได้ซื้อเนื้อหมูจากตลาดสดมาปรุงอาหารบริโภคมาตลอด 87 ราย บริโภคทั้ง
เนื้อหมูปรุงไม่สุกและปรุงสุก ส่วนอีก 9 ราย ให้ประวัติบริโภคเฉพาะเนื้อหมูปรุงสุกเพียงอย่างเดียว
เนื้อหมูซื้อมาจากตลาดสดใหญ่ 2 แห่ง ในเขตสุราษฎร์ธานี มีพ่อค้าหมูรายใหญ่ 2 คน เป็นผู้ชำแหละ
เนื้อหมูขายส่งในตลาดเหล่านี้ หมูที่ชำแหละพ่อค้าซื้อมาจากหลายแห่ง แหล่งแพร่เชื้อของโรค
ทริคิโนสิส นอกจากสัตว์ป่าหลายชนิดแล้ว เนื้อหมูยังเป็นแหล่งแพร่โรคนี้ที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง
จากประวัติดังกล่าวที่ไม่มีการบริโภคเนื้อสัตว์ป่าชนิดใดเลยในระยะก่อนป่วย นอกจากเนื้อหมู
ยังชี้ว่าเนื้อหมูที่ชำแหละขายอยู่ในตลาดสดน่าจะเป็นสาเหตุของการระบาดครั้งนี้ ในระยะ 2 - 3
สัปดาห์ก่อนมีผู้ป่วยซึ่งตรงกับระยะฟักตัวของโรคนี้พอดี คงจะมีการนำหมูที่มีพยาธิทริคิโนสิสปะปน
เข้ามาและถูกนำไปชำแหละขาย เมื่อมีผู้บริโภคโดยเฉพาะไม่ปรุงให้สุกดีเสียก่อนจึงเกิดโรคตามมา

ได้ให้การรักษาผู้ป่วยตามอาการ พร้อมกันนั้นได้ให้ความรู้เรื่องโรคทริคิโนสิสแก่ประชาชน
ในทั้ง 2 ตำบล ในเรื่องของแหล่งโรค การติดต่อและการป้องกัน แนะนำให้ปรุงอาหารจำพวก
เนื้อสัตว์ให้สุกดีก่อนนำมาบริโภค เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการระบาดของโรคนี้เกิดขึ้นอีก

ผู้รายงาน

เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา, โครงการ
ฝึกอบรมในสาขาวิชาระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข